

Боятъ на в. »Задѣлъ» при с. Хърбино

(По разказа на командира на 14-а рота)

На 19 и 20 ноемврий 1915 г. на Протаитската планина, южно на около 35 клм. отъ гр. Кичево, при с. Мраморець, 1-а дружина отъ 50. п. полкъ отъ V дивизия водѣше усиленъ бой и изнемогваше подъ ударитѣ на получилия нови подкрепления отъ Битоля и Охридъ противникъ. По заповѣдъ на 3-а бригада отъ V дивизия, ротата бѣ откъсната отъ фронта ни пр. с. Църске — по шосето Кичево — Битоля и придадена да усили дружината отъ 50. полкъ, докато пристигнатъ отъ Кичево други подкрепления съ полска артилерия. Съ дружината действуваха 2 планински орждия, 2 картечници и една рота отъ 4. Македонски полкъ. Противникътъ, укрепенъ здраво на своитѣ позиции, усиленъ съ пехота и артилерия, жарѣше доста осезателно нашитѣ части, като не имъ даваше възможность да настѣпятъ, а дѣсниятъ ни флангъ застрашаваха съ обхватъ, поради което бѣ изпратена на фланга македонската рота. Къмъ 2 ч. сл. обѣдъ изпратиха ротата ми (20 ноемврий) също на фланга да подкрепи македонската рота и съ заповѣдъ сутринята на 21 ноемврий македонската рота да обърне фронта си и западъ къмъ равнината, а азъ да заема съ атака право-стоящия на югъ предъ насъ връхъ »Задѣлъ« при с. Хърбино, да се затвърдя и окопая на него, като за целта ще ми се изпратятъ 2 картечници, а орждията ще ми съдействуватъ отъ центъра на позицията. Върхътъ »Задѣлъ« представлява единъ конусообразенъ връхъ високъ около 900 м., отдѣленъ отъ насъ съ една дълбока пропастъ, съ посока отъ изтокъ къмъ западъ, въ западния край на която е сгушено селцето Хърбино. Откъмъ изтокъ и западъ е опасанъ съ р. Пѣсочани и безименния ѣ притокъ. Северната му страна е залесена съ рѣдки едри дървета, задъ които сърбитѣ, настанени въ добри окопи около върха, усиленни отпредъ съ каменни плочи, приспособени съ бойници, добре маскирани отпредъ съ снѣгъ и тѣй слѣти съ общия снѣженъ фонъ че бѣха станали почти неузнаваеми. Околорвѣстъ също е залесенъ съ гжстъ и едъръ храсталакъ, прошаренъ тукъ-таме съ едри стари дървета. Само темето отзадъ на върха, ако мога да се изразя, е голо, незалесено. Тамъ сж сръбскитѣ поддрѣжки. Шестъ часътъ, време за атаката наближи, а картечницитѣ още нѣмаше. Действително, да се дойде направо съ коне отъ центъра на позицията, бѣше невъзможно поради много пресѣчената мѣстность, а трѣбваше да се иде много назадъ и отъ тамъ по единствена пѣтека по хребета да се дойде. Позицията която заемахме, бѣше едно голо бърдо, високо 600—700 м. и отстоящо на около 800 крачки отъ в. Задѣлъ. Да се настѣпи по фронта е много рисковано, поради откритата и труднопроходима мѣстность, освенъ това откъмъ фронта ни Задѣлъ е много стрѣменъ и мжно би